

plus

GEIR TANGEN MAESTRO

DETEKTÍVNY ROMÁN
VRAŽEDNÁ SYMFÓNIA
SA PRÁVE ZAČINA

M A E S

STRO

Maestro

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.nakladatelstviplus.cz
www.albatrosmedia.sk

Geir Tangen

Maestro – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA** a.s.

GEIR TANGEN MAESTRO

PLUS

© Geir Tangen 2016

Published by agreement with Ahlander Agency

© Gylendaal Norsk Forlag AS 2016

Translation © Eva Lavriková, 2017

Cover Design © Tomáš Cikán, 2017

ISBN v tlačenej verzii 978-80-259-0734-4

ISBN e-knihy 978-80-259-0775-7 (1. zverejnenie, 2017)

HAUGESUNDSKÉ NOVINY

Piatok ráno, 27. augusta 2010

V to ráno, štyri dni predtým, ako svetlo zhaslo, stál novinár Viljar Ravn Gudmundsson naširoko rozkročený v zasadačke a vychutnával si atmosféru. Miestnosť zaplňali široké úsmevy, hladné pohľady a hrdý smiech. Tak to malo byť.

„Dopekla, Viljar! Nevieť, čo ponúkaš svojim zdrojom, ale chcem to aj ja. Veď ide o samotného ministra dopravy! Priklincoval si ho na pranier s holou ríťou. S radosťou by som obetoval ľavú obličku za to, aby som mohol byť podpísaný pod takýmto prípadom.“

Novinár kultúrnej sekcie Henrik Thomsen bol od svojho kolegu o tri hlavy vyšší, no inteligenciou ho nedorástol. Viljar naňho vzhliadol a v hustých fúzoch mu zazrel zvyšky zaschnutého cukru.

„Ver mi, Henrik, to by si neprežil. Fakt, že ty recenzuješ koncerty, zatiaľ čo ja lovím veľké zvieratá z mocenských kruhov, má svoje dôvody.“

Viljar sa od urasteného muža vzdialil a postavil sa na kraj miestnosti. Kúpil sa vo svetle pozornosti. Zaslúžil si to. Toto bola jeho chvíľa. Okamih, keď sa naňho s úctou a obdivom upierali všetky oči. To, čo dokázal, bolo v 115-ročnej histórii novín jedinečné. Pre ostatných novinárov a redaktorov bol článok výsledkom niekoľkomesačnej ctižiadostivej investigatívnej žurnalistiky. Že to nebola tak úplne pravda, to bolo Viljarovi úplne jedno. Toto bola jeho oblasť. Či článok prišiel po sto hodinách nadčasov, alebo mu len tak pristál v rukách ako blesk z jasného neba, mu bolo srdečne ukradnuté.

Všetko, čo napísal, bola pravda. Tak to v Haugesunde chodilo. Tých, čo zneužívali svoju moc, zhadzoval z ich piedestálov

jedného za druhým. V Haugesundských novinách bol Viljar Ravn Gudmundsson obeliskom zo žuly, ktorý rovno mohli postaviť spolu s práve rozostavanou novou budovou novín.

Prípad, ktorý redakcii čerstvých správ predložil v to ráno, mal všetky ingrediencie potrebné na to, aby sa z neho stala kauza: Stav, keď všetky veľké redakcie pokrývajú tie isté dramatické udalosti v rovnakom čase, čím je ich zobrazenie také rozsiahle, že v mediálnom obraze prekryjú čokoľvek iné. Politika, zneužívanie moci, celebrity, kriminalita a sex. Všetko v jednom jedinom prípade, o ktorom píšu práve malé Haugesundské noviny. Mali Viljara Ravna Gudmundssona a s ním aj dôveryhodnosť, ktorou dokázali prelomiť bariéry štátnej tlače.

Tridsaťsedemročný Viljar si už pred nejakým časom vyslúžil povest' jedného z najsolídnejších mediálnych hlasov v krajine. Medzi e-mailmi mu pristávali pracovné ponuky najväčších mediálnych domov, ale nechávali ho chladným. Cez víkendy bol otcom a každotýždenné dochádzanie do Osla si nevedel ani len predstaviť. Dvanásťročný syn Alexander býval tu a žiadna práca na svete by ho nedonútila obetovať ich spoločné chvíle. Navyše nebolo tajomstvom, že Viljar je človek pohodlný. A v regionálnych novinách mal voľnú ruku. Prichádzal a odchádzal, ako sa mu zachcelo. Písal o prípadoch, o ktorých mal chuť, a s vďakou odmietal bezcieľne autorské potulovanie sa novinovými stránkami. Bol voľným hráčom novín. Slobodnou dušou v slobodnej krajine. On diktoval program. On bol miestny anarchista. Počúval len sám seba a chodil vlastnými cestičkami, na veľké zúfalstvo aj radosť šéfredaktora Johana Øveraasa.

Keď sa pred niekoľkými dňami vynoril prípad ministra dopravy Hermanna Eliassena, Viljar už dlhšie pred svojimi šéfmi tvrdil, že pracuje na obrovskej veci s netušenými rozmermi. Prázdne frázy, samozrejme. V skutočnosti veľkú časť pracovných dní trávil plánovaním výletu do Londýna so synom Alexandrom. Našťastie to klaplo tak, že odchádzal v rovnaký deň, ako mohol redakcii na podnose naservírovať hlavu ministra dopravy.

„Ludia... Počúvajte chvíľu!“

Šéfredaktor Johan Øveraas rozhodne viedol Viljara do rohu

miestnosti, kde sa okolo nich zhrčili ostatní novinári. Postavil sa s rukami vbok a Viljar fascinovane sledoval, ako sa šéfove dlane zaborili do jeho bokov a zmizli pod vrstvami sadla.

„Toto v Akersgata vybuchne ako polliter Guinnessa v spoločnosti temperamentných milovníkov šampanského. Rozhodne to pekelné zabrzdí ódy na Hermana Eliassena. My v miestnych novinách, čo toho chlapa poznáme, už dlho čakáme na niečo, čo by mu pristihlo krídla. Čertovsky dobrá práca, Viljar.“

Malou miestnosťou zaburácal potlesk. Viljar Ravn Gudmundsson si dal načas, vychutnával si ten okamih.

Toto bol *jeho* prípad. V tejto hre o moc bol neporaziteľný. Jeho neotrasiteľným spoločníkom bola pravda a prípad mu nemohol nikto vziať.

Vietor za oknami lomcoval starými dubmi pri škole Lillesund. Unavené listy sa silou-mocou držali zvyškov leta. Ešte chvíľu budú silné, sýtozelené a svieže. Na rozdiel od novinárov v murovanej budove koruny stromov dobre vedeli, že všetko má svoj koniec. Jedného dňa sa všetkému pretne čiara života a vietor zo stromov strhne a rozvíri zažltnuté jesenné brošne.

O niekoľko míľ južnejšie stál na dvore sedemnásťročný Jonas so svojou láskou. Zamilovanými pohľadmi a gestami spečatili, hoci o tom ani nevedeli, nielen svoj vlastný osud, ale aj osud Viljara Ravn Gudmundssona, muža, ktorý práve v tej chvíli prijal posledné potľapkanie po pleci od svojho šéfa.

„Neuveriteľne skvelá práca, Viljar. Choď do Londýna. Vypni si mobil. Uži si syna. Zaslúžiš si to. Odtiaľto to už preberieme. O štyri dni si naspäť. Môžem ti pri spiatočnej ceste prisľúbiť silný vietor do plachiet, pretože tu sa rozhodne rozfúka.“

Viljar sa prefikane usmieval, keď si do cestovnej tašky balil to najdôležitejšie. Poslednýkrát prešiel obrazový materiál, ktorý mal k prípadu Eliassen, a poslal ho do hlavnej redakcie. Keď skončil, šéfredaktor stál stále vedľa neho. Pozrel naňho svojím obvyklým šibalským pohľadom.

„Rozfúka? Nefúka tu v Haugesunde vždy?“

O štyri dni neskôr...
MOST STEMMEN, HAUGESUND
Utorok večer, 31. augusta 2010

Po oblohe plávali hrozivé mračná. Ako temné varovanie si vynútili svoje miesto v súmraku medzi dňom a nocou. V jednej sekunde sa jazero Eivindsvatnet kúpalo v čarovných odleskoch, aby ho vzápätí zahalil čierny závoj hustého dažďa, burácanie hromov a pach síry.

Na Stemmene, malom moste, ktorý ponad priehradu pri vstupe do turistického okolia Eivindsvatnet postavili v roku 1907, stál Jonas Ferkingstad. Štíhla postava skúmavo nazrela ponad zábradlie.

Polodlhé blondčavé vlasy mal prilepené na čele. Ladovomodré oči sa upierali na pomyselný bod kdesi v prázdnote. V zábleskoch svetla, ktoré občas preniklo pomedzi mraky na oblohe, dovidel až na dno jazera. Z mosta, na ktorom stál, bolo ku kamennému násypu pod ním asi tak desať metrov. Tenká červená bavlnená košeľa sa mu premočená lepila na hrud'. Triasol sa. Občas hodil rýchly pohľad hore na kopec, smerom k chodníku od hlavnej cesty Skjoldavegen, ale väčšinou hľadel len do prázdna.

Jonas sa vystrel, keď si všimol, že k nemu niekto kráča. Nedalo sa rozoznať, kto to bol, ale Jonas to vedel. Dlhو dúfal, že sa mu podarí vyhnúť tomuto zúčtovaniu. Tu neexistuje zapieranie ani lži. Žiadny podvod či zrada. Len dvaja ľudia, úplne sami. Obaja vedia pravdu a ani jeden sa nepotrebuje skrývať za masky a fasády.

Dlho len tak stáli a z diaľky sa navzájom premeriavali. Hladina Eivindsvatnetu od vetra penila. Oblohu preťal ďalší blesk. V rýchlom záblesku chladného svetla sa uvideli zreteľne. Obnažení. Nechránení. Sami. V ďalšej sekunde bola tma späť a betó-

nový most sa pri údere hromu až rozochvel. Jonas v očakávaní stál so spustenými plecami. Pozrel na postavu pred sebou. Túžil schúliť sa v jej náručí. Skrátka zostať v bezpečí objatia a tváriť sa, že sa nič nestalo. Že to všetko bola len fatamorgána. Neskutočnosť. Niečo, čo po pár žmurknutiach zmizne. Ale tak to nebolo. To, čo sa stalo, sa už neodstane.

Zostali tak stáť, voda z nich stekala. V tvárach sa im zračila obojstranná bezmocnosť. Nepovedali nič, ale po chvíli sa druhá postava natiahla po Jonasovi a ten zalapal po dychu, keď ho zovrela v náručí. Pocit, ktorý ho v tej chvíli prepadol, sa nedal opísať žiadnymi slovami. Nebolo to šťastie ani úľava, bolo to niečo iné. Niečo hlboko v ňom sa zlomilo. Všetky uzamknuté pocity z neho vyvreli ako gejzír. Počul, ako vybuchol do hrude osoby, ktorá ho zvierala v náručí, ale takmer si to nevšimol. Muselo to von, všetko to zlé.

Ponad plecia druhej osoby sa Jonasovi zdalo, že v diaľke pri lodenici zazrel pohnúť sa akýsi tieň. Dva červené kajaky pri stene lodenice sa vo vetre chúlili jeden k druhému. V posledných dňoch ich vídal vonku na vode, ale úplne nechápal, že by sa niekomu chcelo aj do tohto nečasu.

Toto drobné vyrušenie rozptýlilo jeho pozornosť. Objatie znateľne zosilnelo, ako keby sa ten druhý pokúšal vytlačiť z neho všetok vzduch. Jonas sa zo železného objatia pokúsil trochu vyslobodiť. Ešte sa však nechcel úplne pustiť. Drobné vzlyky cítil až v bruchu. Zúfalé drobné zakňučania, ktoré samy osebe svedčili o tom, čo urobil. Jonas vedel, že je to jeho vina. Len a len jeho.

Sila ramien, ktoré zvierali Jonasa, bola neskutočná. Nadľudská. Ruky mu bezvládne ovisli a nohy sa mu nepodlomili len preto, lebo ho tá druhá osoba držala. Jonas bol prázdny. Bol tenkou a krehkou škrupinkou, neschopný vyvinúť odpor. Pochopil však, že toto je boj. Boj na život a na smrť. Došlo mu, že ten druhý človek ho neobjíma preto, aby mu poskytol útechu a oporu. Jonas zozbieral posledné zvyšky síl a vytrhol sa z objatia. Pozrel na protivníka novými očami. Zaprel sa rozochvenými nohami, ale cítil, že telo má ochabnuté.

V okamihu zmenila scéna na moste charakter. Nový záblesk

blesku. Nový úder hromu. Väčšie z dvoch otvorených úst vykriekli, ale počuť bolo ten zachrčanie. Syčivý výdych.

Jedna postava mocne, no pokojne uchopila tú druhú, rýchlym pohybom ju zodvihla a prehodila cez zábradlie mosta. Údolie Djupadalen preťal následný výkrik, keď telo padalo dolu do priepasti. Potom nastalo ticho. Keď bolo po všetkom, aj dažďové kvapky dopadali nehlučne.

O štyri roky neskôr...
MEDIÁLNE CENTRUM HAUGESUNDSKÝCH NOVÍN
Pondelok ráno, 13. októbra 2014

Na obrazovke počítača svietil osamelý riadok. *Text: Viljar Ravn Gudmundsson. Zažmurkal.* Oči ho štípali. Prvá hodina pracovného dňa uplynula ako nič a jediné, čo Viljar zatiaľ dokázal, bolo napísať svoje meno.

Pozrel z okna na ulicu Karmsundsgata. Scenéria pozostávala z áut ponorených do dažďa a hmly. Architekti, ktorí mali nové mediálne centrum v Haugesunde na svedomí, boli možno toho názoru, že okná od stropu až po podlahu budú pre pracovité mravce v otvorenom riešení redakcie namiesto jednotlivých kancelárií inšpiratívne. Výhľad však bol rovnako depresívny ako počúvanie *Čierneho albumu* od Metallicy zahraného na Panovej flaute.

Priestory mediálneho centra boli úplne nové. Desať rokov v tej istej redakcii však na Islandčana Gudmundssona pôsobil ako púšťanie žilou a pomaly strácal sily. Radosť z odhalenia niečoho, čo mohlo v celoštátnych médiách rozpútať konflikt, sa pomaly rozplynula vo večnom kolobehu lovu, kde včerajšia senzácia bola skrátka len *yesterday's news*. Nič nevybledne rýchlejšie ako tlačiarenská čerň.

Pokúsil sa povystierať. Ledva prekročil štyridsať a už bol od nekonečných hodín strávených pred obrazovkou a klávesnicou počítača zhrbený. Poobzeral sa okolo seba. Ako jediný nepracoval. Klapot susedných klávesníc mu v ušiach bzučal ako tisíc švábov na parketách. Šumenie hlasov ostatných novinárov ho nekonečne dráždilo. Zrušiť staré hermetické kancelárie a nahradiť ich mraveniskom otvoreného riešenia spoločnej redakcie bolo číre šialenstvo.

Okrem ticha Viljarovi najviac chýbala pracovná stolička.

Hlboká a široká konštrukcia stoličky, ktorú mal pri starom stole, dovoľovala človeku pohodlne sa oprieť. Poskytovala oporu pre celý chrbát. V pokojnejšie dni nebol problém si v nej aj zdriemnuť, ak mal človek chuť. Operadlá nových stoličiek boli krátke a zarezávali sa do chrbtice, takže na nich človek musel sedieť ako s kolíkom v zadku.

Viljar vymenil nikotínovú žuvačku bez chuti za žuvací tabak a ešte raz sa poobzeral navôkol. Scéna však bola rovnaká ako vždy. Zoskupenia pracovných miest po štyroch, oddelených od seba len poldruha metra vysokými bielymi zástenami s kráľovskými modrou prednou stenou, zo všetkého najviac sa podobajúcimi na stacionárne harddisky. Túto pravidelnosť narušovalo len neobvykle škaredé nepohodlné zelené sedenie, ktoré ako barový pult stálo v strede priestoru redakcie.

Teraz pri ňom stál Johan Øveraas. Viljar s uspokojením skonštatoval, že 62-ročný šéfredaktor mal bližšie k odchodu do dôchodku než k tomu, že sa kedy dostane do neba. Johan bol všetkým tým, čím mal správny šéfredaktor v koncerne ako Orkla Media byť. Bezškrupulóznym, bezcitným a morálne skazeným, ale stopercentne lojálnym voči svojim nadriadeným.

Øveraas zachytil Viljarov pohľad a priknísal sa k jeho malej pracovnej kóji.

„Zasraný ulievač! Doboha, neprejde deň bez toho, aby si uprostred pracovného času na niekoľko hodín nezmizol. To ma pokladáš za úplného idiota? Myslíš, že neviem, kedy sem ľudia prichádzajú a odchádzajú?“

Øveraas sa nafúkol ako balónovitá ryba, najmä tvár akoby sa mu zväčšila. Viljar dobre vedel, na čo šéfredaktor naráža. V piatok Viljar bez vysvetlenia odišiel z práce skôr.

„Mám ťa poškrabať na nejakom konkrétnom mieste, aby si zareagoval? Alebo by si mohol byť taký dobrý a jednoducho mi odpovedať, keď sa ťa pýtam?“

Vypúľil oči a tvár mu ofialovala.

Viljar sa domnieval, že o článok, ktorý mu v piatok Øveraas prideliť, sa postará víkendová služba, ale tentoraz to tak nebolo. Na pondelňajšej rannej porade sa tá záležitosť ako slimák opät

vynorila na jeho stole a do dvanástej mal byť článok napísaný a odovzdaný.

Inými slovami, mal tri hodiny na to, aby napísal jeden článok triedy A v rozsahu dvanásttisíc slov a jeden triedy B s rozsahom šesťsto slov. Ten mal byť o Lige za duševné zdravie a o nespokojnosti so zaobchádzaním pri večnom putovaní medzi pohotovosťou, nemocnicou, obvodným lekárom a psychiatriou. Tentoraz sa prekrikovali s varovaniami, že vážne psychicky chorí ľudia voľne chodia po meste, pretože ich tento systém nezachytí.

Viljar krotko pozrel na šéfredaktora. Najlepšie bolo upokojiť ho, aby nevybuchol ako podráždený lumík.

„Upokoj sa! Nebolo mi dobre od žalúdka. Nechcel som vás tu všetkých tou sračkou nakaziť. Na článku už pracujem.“ Johan Overaas ešte pár sekúnd postál a potom ako obvykle preniesol svoj hnev na niečo materiálne. Teraz sa vyvršil na dvoch perách a zmietol ich na podlahu. Nato sa prudko otočil a odpochodoval naspäť k ostrovčeku uprostred redakcie.

Viljar si povzdychol, zodvihol perá a znovu pozrel na fakty, ktoré mal k článku poznačené.

Neplnokrvné. Nudné. Nezáujímavé. Tri absolútne výstižné slová. Nielen pre obsah budúceho článku, ale aj pre samotný proces jeho písania. Aj tak bol však o hodinu takmer hotový. Text však nemal dušu, vhlad ani zaujímavé literárne kvality. Podobné články novinári volali PKS, politicky korektná slama.

Viljar zívól, zaprel sa nohami do koberca pokrývajúceho podlahu od steny k stene a bezmyšlienkovito sa na čiernej stoličke natiahol dozadu. Len o chlp sa mu podarilo zabrániť pádu a znovu nadobudnúť rovnováhu, ktorú vratká stolička stratila a takmer ho poslala k zemi. Rýchlo sa poobzeral, či to niekto videl, a potom s odovzdaným povzdychom klikol na „poslať“ bez toho, aby si text po sebe ešte raz prečítal.

Bol pripravený na prvú fajčiarsku prestávku toho dňa. Schmatol sivý jarný plášť, čo si za päťdesiat nórskeho korún kúpil v sekácii a ktorý posledné tri roky nosil všade. Keď kráčal chodbou k výťahu, plášť za ním vial. Keď míňal posledné z pracovných stolov, jeden z novinárov z radov brigádnikov ho pozdravil

zodvihnutím ruky. Viljarovi chalan nestál ani za pohľad. Brigádnici boli v pracovnej hierarchii ešte stále pod ním. Zatiaľ to tak ešte bolo.

Na parkovisku pred prácou postával kolega a fajčil. Viljar sa vybral opačným smerom a tiež si zapálil. Jediné, čo nenávidel viac ako politicky korektnú slamu, boli suchopárni kolegovia, ktorí ju naprázdno mlátili. Viljar si bohato vystačil aj sám.

Prešiel ním záblesk zlého svedomia, keď si uvedomil, že zabudol skontrolovať, či Alexander dorazil do školy. Viljar spomínal na posledný raz, keď bol uňho Alexander na návšteve. Mal pocit, že vládne pokoj a pohoda, ale Alexander viacero dní vynechal školu. Viljar si s týždňom s diagnostikovanou ADHD, ktorý uňho príležitostne býval, nevedel dať úplne rady.

Čo robím zle? Vždy sme mali jeden druhého a milovali sme spoločne strávený čas. Teraz z toho, čo bolo, zostala len prázdna, nemá škrupina. Čo sa to, dopekla, vlastne stalo?

Expartnerka alebo aj „čarodejnica“, ako ju Viljar volal, trvala na tom, že musí prebrať svoj podiel zodpovednosti od prvého dňa. Predtým jej syna mohol odovzdať v nedeľu poobede, ale teraz, keď mal Alexander šesťnásť, zjavoval sa sám od seba, kedy sa mu zachcelo. Matka tvrdila, že je to prirodzený vývoj, a Viljar neprotestoval, hoci mu to život ničilo ešte viac.

Viljar vysal z cigarety posledné zvyšky jej života a hodil ohorok na zem. Potom znovu vošiel dnu. Po chodbe sa za ním vznášal ostrý zápach čerstvo vyfajčeného tabaku. Niekoľko nefajčiarov si demonštratívne zamávalo rukou pred nosom, keď okolo nich prešiel. Viljarovi to nemohlo byť ukradnutejšie. Stlmil najvýraznejší cigaretový dych novou nikotínovou žuvačkou a vtedy si všimol, že pri jeho stole znovu stojí Øveraas.

„Keby som ti zratúval všetky tie zasrané prestávky, čo si denne dopraješ, bol by z toho aj mesačný plat, Gudmundsson.“

Šéfredaktor stál s rukami zaborenými do sadlovitých bokov.

„Keby si zrátal počet slov, ktorými do novín prispievam v porovnaní s ostatnými, zistil by si, že by si mi mal pridať. Každý jeden článok má vždy aj niekoľko strán, Øveraas. Ty by si to mal vedieť najlepšie, keďže si náš šéfredaktor.“

Korpulentný šéfredaktor znovu značne očervenal v tvári.

„Dopekla, Gudmundsson, na dĺžke nezáleží.“

„Nie... ako hovorím, ty by si to mal vedieť najlepšie.“

Viljar sa uškrnul a pretlačil sa popri šéfredaktorovi na svoje miesto. Ten vyzeral, že nad sebou načisto stratí kontrolu. Našťastie však stratil aj reč. Otočil sa na päte, kopol do rastliny stojacej v kvetináči na zemi a opustil miesto konfliktu, skôr než vypukol otvorený oheň.

Keby mal Viljar dvere od kancelárie, zabuchol by ich za sebou. Namiesto toho si nasadil slúchadlá. Skormútene sa zahľadel na nekonečno za oknami. Hodinu za hodinou mohol takto sedieť a pozorovať dažďové kvapky stekajúce po okenných tabuliach. Na zarosených sklách dažď vytváral poprepletané mriežky. Ľudia sa pod ťažkou daždivou oblohou chúlili na druhej strane Karmsundsgata pri kiosku Seven Eleven, odkiaľ prebiehali k čakajúcim autám.

Vytiahol zo zásuvky staré tričko a osušil si ním hlavu, aby zabránil kvapkám stiecť na klávesnicu. Potom tričko hodil pod stôl. Obnovil doručené správy v mailovej schránke a kútikom oka zaznamenal, že je plná novej pošty. Začal vymazávať. Väčšinou šlo o nič nehovoriace informačné maily od vedenia a reklamu.

Viljar sa musel sústrediť, aby nevymazal aj dôležitú poštu. Napokon mu zostali tri maily. Jeden s termínom zdravotnej prehliadky. Jeden od partie tipujúcich z redakcie a jeden od muža, ktorého meno mu nič nehovorilo. Pravdepodobne čitateľ, ktorý chcel poukázať na to, že niečo v jeho článku chýbalo alebo nesedelo. To bolo na tejto práci najhoršie. Ustavičné komentáre od čitateľov, ktorí zjavne nemali na práci nič iné, len podávanie sťažností. A často to boli tí istí čitatelia. Otvoril mail.

Viljar po pár sekundách pocítil, ako ho zabolelo v hrudi. Cítil, že sa mu ťažšie dýcha. Miestnosť sa s ním hojďala. Keď mu bolesť vystrelila až do tváre, zalapal po dychu. Zodvihol sa zo stoličky a zdanlivo bezcieľne začal pochodovať po veľkej miestnosti. Zhlboka sa nadychoval a vydychoval, tak ako ho to naučila psychologička. Pokúsil sa myslieť na niečo iné. Práve v tejto chvíli to však bolo ťažké. S námahou kývol kolegovi. Uvoľnil si

imaginárnu kravatu a vrátil sa k svojmu písaciemu stolu a obrazovke. Cívil na text. Do oka mu stiekla slaná kvapka potu a písmeňá mu plávali pred očami. Utreľ ju a prečítal si mail znovu.

Pre: Viljar Gudmundsson

Píšem Ti, lebo viem, že si spravodlivý muž. Muž, ktorý odsúdi to, čo sa chystám urobiť, ale ktorý zároveň porozumie môjmu rozhorčeniu a frustrácii nad spoločnosťou, kde spravodlivosť už nefunguje.

Máme zákony, ktoré nás majú chrániť pred tým, aby jednotlivci prebrali spravodlivosť do vlastných rúk. A ani krivé slovo nemožno povedať na adresu tých, ktorí svoju vinu priznali a odpykali si spravodlivý trest. Zamerat sa chcem na tých druhých. Tých, čo sa aj v hodine súdu vyhnú odsúdeniu a uniknú trestu. Sú to hyeny spoločnosti. Zbabelé, nenásytné a nepolapiteľné. Tie si môj trest zaslúžia. Aj ja sám budem za svoje skutky potrestaný. Keď ten čas nastane, prijmem trest so vztyčenou hlavou. Ale kým sa tak stane, zomrú mojou rukou ľudia. Ľudia, ktorí sa previnili a ktorí sa, každý svojím spôsobom, spravodlivému trestu vyhli.

V dnešnej spoločnosti čoraz menej ľudí myslí na druhých. Pociť solidarity je málo. Duch spoločných brigád je preč. Lojalita voči zamestnávateľovi je cudzím slovom. Ľudia okrádajú ruku, ktorá ich kŕmi.

Jednou z týchto nenásytných je žena. Odsudzuje sa za hrubú spreneveru a nevernosť v službe. Doteraz trestaná nebola, na to sa však neprihliada ako na poľahčujúcu okolnosť. Trest bude vykonaný zajtra, v utorok 14. októbra.

13. 10. 2014

Stein Ámli

UL7-1

Viljar si pod hornú peru strčil ďalšiu dávku tabaku. Cítil, ako mu brnia prsty. Znovu sa zhlboka nadýchol a vydýchol. Mozog mu obostrel dôverne známy závoj tmy. Má hádam riešiť ešte aj toto? Z obrazovky naňho žiarili písmeňá. Z Viljara žiarila nevôľa. Chvíľu zvažoval, že celú tú hlúposť jednoducho zmaže. Použije obranný mechanizmus, ktorý ovláda najlepšie. *Syndróm vyhýbania sa*, ako to nazývala jeho psychologička. „Väčšina obáv,

ktoré máme, je úplne neodôvodnená,“ snažila sa ho presvedčiť. On si však bol istý, že práve tento mail do tejto kategórie nespadal. Jednoduché kliknutie a problém by zmizol. *Nie. Takto to nefunguje.*

Hlboko vo svojom vnútri neveril tomu, že naozaj ide o výhražný list. Nikto nepíše takéto veci. Napriek tomu v ňom však niečo z mailu prebudilo strach. Utreľ si vlhké dlane o stehná. Mail bol ako vystrihnutý zo zlej detektívky. Klasický „sudca“, ktorý prevezme spravodlivosť do vlastných rúk a ktorý sa zo svojich činov zodpovedá prostredníctvom novinára. Obohrané klišé, ktoré by každého redaktora donútilo vrátiť rukopis, skôr než dočíta prvú kapitolu.

„Verdikt“ bol napísaný neprirodzene, akoby za pár minút a bez akejkoľvek empatie. Možno preto mu z neho naskočili zimomriavky? Nešlo ani tak o to, že sa tváril ako právny dokument. Akoby pisateľ mail napísal preto, lebo musel, nie preto, lebo mal naozaj potrebu vyjadriť svoj hnev nad stavom spoločnosti. Z viacerých dôvodov to Viljara desilo viac, než by dokázal rozhnevaný výhražný list.

Rýchlo si vyhľadal meno *Stein Åmli*. Samozrejme, nedozvedel sa takmer nič. Najzmyslupnejším nálezom boli rôzne ponuky na kúpu kameňa, štrku a piesku v dedinke Åmli. *Fiktívne* meno.

Vedel, že keby s mailom šiel za Øveraasom, tomu by sa v očiach začali pretáčať znaky dolára ako symboly na hracích automatoch na dánskom trajekte. Posledný raz prstenníkom zaváhal nad tlačidlom delete v pravom hornom rohu klávesnice a potom ruku stiahol zo stola. Potreboval počuť, čo si o tom myslí Ranveig. S ohnutým chrbtom, ktorý rozhodne nepozýval k rozhovoru či spoločnosti, sa pozviechal zo stoličky. Všimol si, že ostatní si udržiavajú odstup.

* * *

Ranveig Børveová si havranu čerň vo Viljarových očiach všimla niekoľko sekúnd predtým, ako pri nej zastal. Tak to bolo s Viljarom vždy. V dobré dni sa od nej držal ďalej, ale v tie zlé sa

vždy privliekol. Raz, keď bola v Stavangeri na festivale jedla, mu kúpila tričko s nápisom „Vždy to niečo je“. Do práce ho nosil často a jeho irónia mu zjavne nedochádzala.

Nebolo ľahké mať Viljara rád, ale Ranveig ho rada mala. Bola od neho o desať rokov mladšia. Keď ako novinárka v denníku začínala, bol jej mentorom. Vtedy horel angažovanosťou, mal iskru v oku a z vecí, v ktorých ostatní videli len noticky, dokázal spraviť správu dňa. Teraz to bolo naopak.

Niečo sa stalo. Po dlhšej práceneschopnosti pred štyrmi rokmi sa do práce vrátil len ako vlastný tieň.

Nikto nevedel, čo z Islandčana vyžmýkalo životnú iskru, ale fámy kolujúce v mediálnom centre boli ako nenásytý trol.

Ranveig s dlhou, blondšavou ofinou nasadila úsmev a otočila sa na kancelárskej stoličke.

„Čau, Viljar. Už si dokončil ten psychiatrický článok, z ktorého Øveraas dostal amok, že si ho nespravil?“

Viljar sa zviezol na stoličku pri vedľajšej pracovnej kóji. Mávnutím ruky zamietol otázku, na stôl jej položil papier, ktorý so sebou priniesol, a poklopkal naň ukazovákom.

„Čo na to hovoríš? Pred pár minútami mi to pristálo v mailovej schránke.“

Ranveig si zastrčila ofinu za ucho a ako čítala, jazdila perom po papieri. Päťkrát zastala a spýtavo sa na Viljara pozrela, ten ju však zastavil, skôr než čokoľvek povedala, a tak čítala ďalej.

„Hlúposť,“ vyhlásila. „Nejaký idiot, ktorý chce, aby sme sa z neho zbláznili a vytiahli do boja ako v prípade TERRA.“

Viljar vyzeral, že sa mu uľavilo, ale v pohľade mal stále akúsi paniku.

„Neberieš to vážne, však nie, Viljar?“

„Nie, jasné, že nie. Ale nemôžem to dať Øveraasovi. Ak ten mail uvidí, zostane z neho nadržený a bude nám tu zajtrajškom mávať pred očami po zvyšok dňa.“

Ranveig sa nahlas zasmiala a naklonila sa k Viljarovi.

„Hej, ako vtedy, keď do mesta prišiel Arsène Wenger, aby pre Arsenal kúpil Håvarda Nordtveita,“ zašepkala a zachichotala sa ako nezbedné dievčatko.